

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercyja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA

na GAZETĘ LWOWSKĄ z DZIENNIKIEM URZĘDOWYM i PRYWATNYM wynosi od 1. lipca do ostatniego września 1861.

dla miejscowych : : : : 4 zł. } waluty austr.
dla zamiejscowych z przesyłką pocztową : : : : 5 zł. }

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 15. czerwca. Dnia dzisiejszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozestany XXX. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Ten zeszyt zawiera:

Nr. 62. Obwieszczenie ministerstwa finansów z 14. czerwca 1861, ważne w całym państwie, względem wypłacania procentów od obligacyi pożyczki narodowej w monecie brzęczącej.

Sprawy krajowe.

(Wylosowane listy zastawne.)

Lwów, 18. czerwca. Dnia 15. b. m. odbyło się 37me losowanie listów zastawnych galicyjsk. Towarzystwa kredytowego za sumę 134.600 zł. w walucie austryackiej, przy którym następujące listy zastawne wyciągnięte zostały:

Serya I. sztuka jedna nr. ser. 196, wartości 10.500.

Serya II. sztuk 3 nr. ser. 88, 147, 418 wartości 15.750.

Serya III. sztuk 76, nr. ser. 136, 174, 239, 276, 515, 523, 1015, 1155, 1459, 1572, 1658, 1727, 1883, 1918, 2201, 2611, 2759, 2921, 3017, 3671, 4321, 4333, 4397, 4559, 4693, 4843, 4855, 4879, 5066, 5368, 5524, 5632, 5971, 6044, 6267, 6281, 6310, 6412, 7014, 7281, 7372, 7431, 7448, 7481, 7528, 7549, 7604, 7657, 7904, 8095, 8096, 8154, 8391, 8492, 8551, 8571, 8576, 8596, 8659, 8839, 8908, 9052, 9456, 9503, 9535, 9623, 9709, 9891, 10.065, 10.084, 10.111, 10.182, 10.255, 10.300, 10.925, 10.979, wartości 79.700 zł.

Serya IV. sztuk 35, nr. ser. 62, 191, 451, 652, 693, 855, 1183, 1705, 1812, 1823, 2026, 2056, 2120, 2273, 2697, 2826, 2842, 2861, 3016, 3118, 3136, 3263, 3647, 3919, 3992, 4034, 4057, 4067, 4215, 4249, 4341, 4439, 4599, 4695, 4698, wartości 18.300 zł.

Serya V. sztuk 99, nr. ser. 438, 694, 704, 810, 978, 1249, 1363, 1400, 1512, 1581, 1589, 1959, 2154, 3235, 3348, 3409, 3502, 3507, 3678, 3693, 3767, 3859, 4236, 4389, 4444, 4540, 4678, 4955, 5233, 5419, 5425, 5936, 5984, 6000, 6028, 6030, 6435, 6616, 6637, 6707, 6739, 6761, 6861, 6871, 6991, 7134, 7274, 7798, 7799, 7933, 8007, 8141, 8281, 8298, 8506, 8549, 8567, 8595, 8695, 8794, 8929, 8998, 9119, 9208, 9373, 9384, 9547, 9577, 9619, 9695, 9847, 9966, 10.090, 10.201, 10.224, 10.302, 10.358, 10.405, 10.512, 10.685, 10.810, 10.843, 10.970, 11.113, 11.164, 11.795, 11.840, 11.936, 12.123, 12.168, 12.523, 12.551, 12.555, 12.607, 12.755, 12.801, 12.811, 12.852, 13.029, wartości 10.350 zł.

Dyrekcya gal. stanowego Towarzystwa kredytowego wzywa niniejszem posiadaczy wyżej przytoczonych listów zastawnych, aby się po wypłacie kapitału w pełnej imiennej wartości dnia 31. grudnia 1861 lub później do kasy Towarzystwa we Lwowie, albo do domów handlowych Fr. Ant. Wolfa w Krakowie, Halberstam i Nierenstein w Brodach, Leopolda Kronnenberga w Warszawie, Maurycego i Hartryga Mamroth w Poznaniu, Kendlera i spółki w Wiedniu, Michała Kaskla w Dreźnie, Braci Bethmanów w Frankfurcie n. M., Mendelsohna i spółki w Berlinie, Ignacego Leipzigersa i spółki w Wrocławiu i Leopolda v. Laemel w Pradze czeskiej, zgłosili, ponieważ opłata prowizyi od tych listów zastawnych z dniem wskazanym 31. grudnia 1861 ustaje; przeto kupony, któreby za dalszy

czas wypłacone zostały, lub brakowały, od kapitału wylosowanego listu zastawnego, potrącone będą.

(Wypłata procentów od obligacyi.)

Wiedeń, 15. czerwca. W dniu 14. czerwca 1861 wydało ministerium finansów dla całego państwa następujące obwieszczenie względem wypłaty procentów od obligacyi pożyczki narodowej w monecie brzęczącej:

Rozporządzeniem cesarskim z 27. grudnia 1860 (Dzien. pr. p. nr. 279) postanowiono czas niejaki procenta od obligacyi pożyczki narodowej przypadające po dzień 1. kwietnia 1861 włącznie wypłacać nie srebrem lecz banknotami z odpowiednią nadwyżką.

Wypłata więc procentów od rzeczony pożyczki przypadających po dniu 1. kwietnia 1861, odbywać się będzie tak jak teraz właśnie, odpowiednio do pierwotnych statutów pożyczki, w monecie brzęczącej srebrnej.

(Posiedzenie izby deputowanych z dnia 14. czerwca.)

Początek posiedzenia o godzinie 10¹/₄. Prezydujący Dr. Hein. W loży dworskiej: Ich cesarzew. MM. Arcyksiążęta Ferdynand Maxymilian i Karol Ludwik, i Jego królewicz. Mości książę Waza.

Na ławie ministeryalnej pp.: Schmerling, Plener, Lasser, br. Pratobervera, hrabia Wickenburg i kontradmirał Wüllerstorff.

Prezydent oznajmia, że już się ukonstytuowały wydziały, które mają zdawać sprawę z wniosków Szabla, Giskry, Broscha i Mühlfelda.

Prośby o polepszenie płacy i t. d. odesłano do wydziału petycyjnego.

Minister baron Pratobervera odpowiada na interpelację wniesioną pierwotnie do ministerium stanu względem „sądowego przesładowania i uwięzienia kilku Dalmatynów za popieranie unii Dalmacyi z Kroacją i Sławonią.“

Tak sama ważność sprawy jak i podanie kilku prośb skłoniły rząd natychmiast do spiesznego zasiągnięcia wiadomości.

Przy wyborach w Raguzie odbywały się zbrodnicze mowy, które wymagały prawnego postępowania. Aresztacye przedsiębiorano tylko na rekwizycye sądu i to z jak największą oględnością. Kilku wychodźców brało udział podług otrzymanych wiadomości w zaburzeniach hercegowińskich. Podług ostatnich doniesień postępuje śledztwo raźnie i wkrótce zapadnie uchwała; jednemu urzędnikowi wytoczony został proces dyscyplinarny za nadużycie władzy urzędowej nie zaś za powyższe wypadki, a i do tego nie może się mieszać podług ustaw ministerium sprawiedliwości.

Prezydent podaje do wiadomości złożoną właśnie interpelację deputowanego Lapenny do ministerium stanu. Z rozporządzenia Jego Mości Cesarza wysłani zostali w swoim czasie mężowie zaufania z Dalmacyi do Zagrabia dla narady nad unią, ale nie uważali się oni za reprezentantów kraju. Również upraszały gminy dalmatyńskie, ażeby stanowcze załatwienie kwestyi przyłączenia pozostać dalmatyńskiemu sejmowi.

Sejm dalmatyński oświadczył się w kwietniu przeciw unii; wydział krajowy nie mógł się jednak zebrać ale zmuszony był zanieść petycję do Jego Mości Cesarza; usiłowania za unią pozostały bezskuteczne, a Dalmacya jest dotąd jedynym krajem koronnym, który nie ma reprezentacyi krajowej.

Jak dalece postąpiła ta sprawa i dlaczego nie jest przeprowadzona dotąd w Dalmacyi ordynacya krajowa?

Ta interpelacya będzie podana ministrowi stanu.

Podług oznajmienia pana ministra finansów do prezydium izby będą dyety dla deputowanych wypłacane z eraryum; prezydent ma poczynić potrzebne kroki w ministerium finansów; wypłacać będzie uniwersalna kasa kameralna, a dyety liczone będą od 29. kwietnia, względnie zaś od dnia przybycia deputowanego.

Projekt ustawy względem regulacyi gmin odczytany został po raz pierwszy. Oto osnowa jego:

Art. 1. Każda posiadłość musi należeć do związku gminy miejscowej. Wyjęte są z pod tego prawidła, przeznaczone do mieszkania lub czasowego pobytu Cesarza i najjaśn. dworu rezydencye, zamki i inne budynki wraz z należącymi do nich ogrodami i parkami. Ustawa krajowa przepisze, czyli i pod jakimi warunkami wielka posiadłość ziemska, która miała dawniej prawo jurysdykcji, ma być od związku gminnego odłączoną i jako osobna uważaną. W każdym razie może to odłączenie nastąpić tylko pod tym warunkiem, jeżeli posiadłość wyłączona bierze na siebie obowiązki i ciężary gminy miejscowej.

Art. 2. Każdy obywatel ma być jednej gminy członkiem. Stosunki należności do gminy uporządkowane są ustawami obowiązującymi.

Art. 3. Na podanie obcego o przyznanie mu prawa należności do gminy, rozstrzyga gmina. Wszelako nie może gmina odmówić pobytu w swoim obrębie obcym, którzy się wykazali prawem należności lub przynajmniej, że poczynili stosowne dla pozyskania jego kroki, a to tak długo, dopóki oni i osoby ich domu prowadzą życie nienaganne i posiadają środki utrzymania, niestając się ciężarem publicznego miłosierdzia.

Art. 4. Gmina zawiaduje samoistnie swoim majątkiem i sprawami swemi odnoszącymi się do związku gminnego. Ma ona sprawować policję miejscową, o ile oddzielne organa rządowe nie są do tego naznaczone.

Art. 5. Ogólne ustawy, a w ich zakresie ustawy krajowe określają obowiązki gmin względem udziału ich w celach publicznej administracji. Do pełnienia tych obowiązków, mogą gminy nie posiadające po temu odpowiednich środków, być połączone z innymi gminami dla wspólnego prowadzenia czynności.

Art. 6. Gminę reprezentuje w jej sprawach wydział gminny tudzież przełożony (wójt). Gmina wybiera peryodycznie reprezentację swoją. Ustawa krajowa oznaczy, czyli i jak dalece członkowie gminy mogą również bez wyboru ze względu na podatki jakie płacą, mieć udział w reprezentacji gminy bądź osobiście, bądź za pomocą zastępców swoich.

Art. 7. Niezbędnym warunkiem posiadania prawa wyboru jest obywatelstwo austriackie. O ile wyrok władzy karnej, śledztwo o czyn karygodny, ogłoszenie bankructwa i rozpoczęcie dobrowolne ugody z wierzycielami wyklucza od używania prawa wyborczego do sejm, o tyle pozbawia te same okoliczności także prawa wyboru do reprezentacji gminnej.

Art. 8. Kto nie posiada prawa wybierania, ten nie jest wybieralnym. Niezbędnymi warunkami wybieralności są: skończone 24 lat życia i używanie w pełni praw obywatelskich.

Art. 9. Wybór odbywać się ma ciałami wyborczymi w myśl ustawy gminnej z d. 17. marca 1849, albo też w inny sposób, zapewniający jednak zupełnie interesa najwięcej opodatkowanych kontrybuentów.

Art. 10. Wydział gminny jest w sprawach gminy organem stanowiącym i nadzorczym, a wójt jest organem administracyjnym i wykonawczym.

Art. 11. Wykonywanie policji miejscowej należy do zakresu wójta. Wójt jest za to odpowiedzialnym.

Art. 12. We wszystkich sprawach gminy rozstrzyga bezwzględna większość reprezentantów. Posiedzenia wydziałów są jawne, wszelako na wniosek wójta albo pewnej liczby ławników może być wyjątkowo uchwalone obradowanie przy drzwiach zamkniętych.

Art. 13. Na opędzenie wydatków niepokrytych dochodami z własności gminnej, gmina może uchwalić pobór dodatków do podatków stałych lub do podatku konsumcyjnego, albo też ściąganie inne opłaty i daniny.

Art. 14. Administracja państwa wykonywa przez swoje organa prawo nadzoru nad gminami i czuwa, aby nie przekraczały zakresu swojej działalności i w obrębie jego zachowywały ustawy istniejące. Władza polityczna krajowa może rozwiązać reprezentację gminy. W takim jednak razie powinna najdalej w ciągu sześciu tygodni rozpisać nowe wybory.

Art. 15. Gminy wyższego rzędu (art. 18) czuwają nad tem, aby majątek stały i dobra stałe gminy i zakładów gminnych żadnego niedoznały uszczerbku. Od zezwolenia ich zależą ważniejsze akta, mianowicie w sprawach budżetu gminnego, tudzież pobór dodatków do stałych podatków i do podatku konsumcyjnego, o ile te przekraczają wyznaczony wymiar. Dopłata do podatku konsumcyjnego może tylko dotknąć konsumcji miejscowej a nie produkcji i handlu. Do zaprowadzenia nowych opłat i podatków nienależących do kategorii pomienionych dodatków podatkowych, tudzież do podwyższenia już istniejących tego rodzaju opłat i podatków, a nakoniec do zaprowadzenia dodatków do podatków stałych albo do podatku konsumcyjnego, o ile przekraczają naznaczoną miarę, potrzebną jest ustawa krajowa.

Art. 16. Gminy wyższego rzędu rozstrzygają rekursa przeciw uchwałom wydziału gminnego w sprawach należących do zakresu jego działalności.

Art. 17. Stolicy krajów koronnych i za staraniem się inne także znaczniejsze miasta otrzymają w moc ustawy krajowej własne statuta, jeżeli ich jeszcze nie posiadają. Zmiany i uzupełnienia statutów miejskich na teraz istniejących pozostawione są prawodawstwu krajowemu. Wybór naczelników gmin miejskich (burmistrzów) w tych miastach, które mają własne swoje statuta, wymaga zatwierdzenia cesarskiego.

Art. 18. Między gminą miejscową a krajową może być włączona gmina powiatowa (obwodowa), jako zbiór gmin miejscowych w jednym politycznym powiecie (obwodzie) leżących, tudzież jako zbiór wszelkich posiadłości gruntowych, za oddzielne posiadłości uważanych. Gmina taka reprezentować będzie w sprawach swoich wydział i naczelnika.

Art. 19. Miasta posiadające statut, stanowią same przez się gminę powiatową (obwodową) i wykonywają atrybucje gminne przez swoją reprezentację miejską.

Art. 20. Wydział składać się ma z reprezentantów trzech grup interesów: a) wielkiej posiadłości ziemskiej i członków powołanych do reprezentacji gminnej nie wyborem, lecz z powodu płacenia wyższych podatków; b) miast i miasteczek, i c) gmin wiejskich. Każda grupa interesów wybiera liczbę przypadających na nią reprezentantów.

Art. 21. Przełożonego gminy powiatowej (obwodowej) mianuje Cesarz z pośród członków wydziału. Wydział wybiera z pośród siebie innych członków prezydium.

Art. 22. Do zakresu działania gminy powiatowej (obwodowej) należą: 1. wszystkie sprawy wewnętrzne co do wspólnych interesów powiatu (obwodu) i jego członków gminnych; 2. sprawy gmin miejscowych stosownie do ordynacji gminnej.

Art. 23. Ogólne ustawy, a w granicach ich ustawy krajowe określają obowiązki gmin powiatowych (obwodowych) do współudziału w celach administracji publicznej.

Art. 24. Na opędzenie wydatków niepokrytych dochodami z majątku stałego, gmina powiatowa (obwodowa), może rozłożyć i ściąganie dodatki do podatków stałych, aż do pewnej oznaczonej wysokości. Dodatki wyższe albo też inne wymagają ustawy krajowej.

Art. 25. Sejm czuwa za pomocą wydziału swojego, aby majątek stały gminy powiatowej (obwodowej) i zakładów gminnych powiatowych (obwodowych) utrzymany był bez uszczerbku. Ważniejsze akta, mianowicie dotyczące się budżetu, musi sejm zatwierdzać. Sejm rozstrzyga w rekursach przeciw uchwałom wydziału powiatowego (obwodowego) w sprawach należących według art. 22 do zakresu działania tegoż wydziału.

Art. 26. Zasady wskazane w artykułach 7, 8, 10, 12 i 14 stosują się także do gminy powiatowej (obwodowej).

Art. 27. Na podstawie pomienionych zasadniczych postanowień, wydane być mają drogą ustaw krajowych ordynacje gminne dla królestw Czech, Dalmacyi, Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświęcimskim i Zatorskim i z W. księstwem Krakowskim, dla Arcyksięstw Wyższej i Niższej Austrii, dla księstw Górniego i Dolnego Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Salzburga, Bukowiny; dla margrabstwa Morawskiego, dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu i kraju Voralberg i dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istrią tudzież miastem Tryestem i jego okręgiem. W tym celu odpowiednio projekta do ustaw mają być przedłożone sejmom jako wnioski rządowe.

Minister Schmerling z trybuny: Wyrzeczona już w r. 1849 w ustawie gminnej zasada, że wolna gmina jest podstawą wolności państwa, powinna stać się prawdą, jak we wszystkich państwach konstytucyjnych. Należało zacząć od uregulowania stosunków gminnych, przed zwołaniem sejmów, rady państwa i przystąpieniem do roztrząsania wielkich kwestyi stanu. Byłaby to była właściwa droga naturalnego rozwoju. Szczególne jednak powody nakazały rozpocząć od utworzenia wielkich ciał państwa, od reprezentacji krajowych i rady państwa.

Jego Excel. skreśla następnie dawniejsze stosunki municypalne, niedozwalające swobodnego rozwoju, wyjąwszy w królestwie Lombardo-weneckiem.

Od roku 1849 nastąpiła częściowa w niektórych prowincjach organizacja gmin. W Dalmacyi uskuteczniła ją już od dawna na wzór jak w królestwie Lombardo-weneckiem. Ustawa z r. 1849 za mało weszła w życie, aby można wyciągnąć jakie wnioski o jej użyteczności. Jaką potrzebą zatem wydać ustawę gminną? Czy jedną dla wszystkich krajów koronnych? lub czy pozostawić sejmom krajowym wypracować inną dla każdego z nich. Rząd obrał drogę pośrednią, mając wzgląd na rozmaite zwyczaje, stan kultury i tym podobne stosunki rozmaitych krajów koronnych.

Lecz i tutaj potrzeba było zachować pewną miarę. A zatem nie można było ani utworzyć ustawy jednej centralnej, ani pozostawić to bezwarunkowo dowolności sejmów, lecz potrzeba było wytknąć główne podstawy, co już i dawniej za najlepsze było uznane. Art. 1., 2., 3. zawierają warunki o prawie zamieszkania i pobytu w gminie i t. p. Bardzo ważnem jest postanowienie co do prawa jurysdykcji w większych posiadłościach, tudzież w art. 4. co do własnego zarządu majątkiem gminy. Są to fundamenta autonomii gminnej.

Art. 5. mówi o czynnościach przekazanych gminie, z zakresu publicznej administracji, i określa granice tych czynności. Połączenie kilku gmin w tym względzie nie narusza w niczem oddzielności majątku gmin.

Art. 6. mówi o reprezentacji gminnej. Ważne postanowienia zawierają art. 7 i 8.

Art. 9. zastrzegając prawa opodatkowanych, odpowiada równości wszystkich w obliczu prawa.

Art. 10. zastrzega władzom administracyjnym prawo kontrolować gminę, z wszelkiem uwzględnieniem jej autonomii.

Co do dalszych artykułów ścigających się do organizacji gmin większych, rząd nie mając w tem z dawniejszych czasów doświadczenia, nie wdaje się w bliższe szczegóły, i zaleca je tylko nie uprzedzając obrad szczegółowych nad tym przedmiotem.

Mowca wykazuje powody, dla czego należy gminy takie utworzyć. Wypływają z tej samej potrzeby co i sejmy krajowe. Sejmy są szczytem całej budowy urzędzenia gmin.

Rząd ma zamiar, jak tylko rada państwa przyjmie przedłożony jej projekt ogólny, przystąpić do wypracowania szczegółowych ustaw. Izba uchwała odesłać projekt do wydziału.

Tarczanowski motywuje swój wniosek o zniesienia ciężarów gruntowych, ciężających na probostwach w Galicyi.

Wniosek odesłany do wydziału.

Stolze wnosi, aby do wydziału obradującego nad projektem ustawy gminnej wybrać członków obznajomionych ze stosunkami gmin wiejskich i miejskich.

Wniosek przyjęty.

Przyszłe posiedzenie nastąpi dnia 19. b. m. Z siedmiu wydziałów przedłoży najpierwszy swe sprawozdanie wydział obradujący nad wnioskiem Muhlfelda. Posiedzenie zamknięte o pół do dwunastej. Pomiędzy członków rozdzielono następujący wniosek Dr. Giskry:

Izba zechce uchwalić projekt ustawy następującej treści.

Ministrowie odpowiedzialni są reprezentacyi państwa utrzymać konstytucyę w swej mocy, wykonywać ustawy i pełnić swe urzędowanie.

Wszelkie postanowienia prawne i rozporządzenia potrzebują podpisu odpowiedzialnego ministra. Podpis ten stwierdza odpowiedzialność za rozporządzenie niniejsze.

Osobna ustawa orzecze bliższe warunki co do odpowiedzialności i sposobu postępowania.

Osobnemu wydziałowi wybranemu z oddziałów izby będzie poleconem przygotować i przedłożyć izbie wniosek niniejszy.

(Zapomogi w północnych komitatach.)

— Najjaśniejszy Pan otrzymawszy raporta o nędzy zagrażającej kilku komitatom północnych Węgier, wysłał p. Bindera majora z jenerałnej adjutantury i p. Krausa kapitana z ministerjum wojny do komitatów Sohl, Liptawa, Arva i do górnej części komitatu trenczyńskiego. Ci otrzymali rozkaz zasięgnąć bezpośrednio potrzebnych wiadomości jaki jest rzeczywiście stan głodu, i najbiedniejszym rozdać w imieniu Jego cesarskiej Mości zapomogi w pieniędżach.

Spiesznie wzięto się do dzieła, już za pomocą władz komitadowych, już w inny odpowiedni sposób, a na wielu miejscach okazała się gwałtowna potrzeba rozdać pewne kwoty pieniężne w imieniu Jego ces. Mości; tak n. p. w komitacie liptowskim w gminie Maluszyna, która znajduje się w bardzo przykrem położeniu ponieważ dwie jej hamernie miedziane robićprzystały, rozdano w święto Bożego ciała 500 zł., a w gminie Strecno i Mois-Lucka w komitacie trenczyńskim, gdzie różne miejscowe stosunki i pożary powiększyły nędzę, rozdano kwotę 300 zł.

Nieszczęśliwi tych gór mieszkańcy w rozczulający sposób wyrzuli swoją wdzięczność za ten dowód najwyższej łaski i opieki.

Anglia.

(Posiedzenia parlamentu z 7. czerwca.) (Dok.)

Lord John Russell sądzi, że nie było człowieka, któryby tak całą duszą i całym sercem poświęcił się swojej ojczyźnie, jak hr. Cavour.

Odonoghue: Oświadczam, że nie mogę pochwalić wniosku szanownego barona, deputowanego z Tamworth, ani uznać tych pochwał, które minister spraw zagranicznych przyznał hr. Cavourowi. Polityka hr. Cavoura sprzeciwiała się głównie świeckiej władzy Papieża, a cechą tej polityki było, wytrwale i systematycznie zmieniać stan rzeczy w Państwie Kościelnym, a to, by rozprzestrzenie granice Sardynii. Wielu szanownych panów z obu stron izby, którzy gotowi są wierzyć wszelkiej bajce o bezrządzie papieskim, pochwalili bezwzględnie politykę, która obraza uczucia większej części chrześcian całego świata. Nikt bardziej jak ja nie pragnie, aby Włochy były wolne. Ale jeżeli despotyczne wszechwładztwo Sardynii, ma być teorią włoskiej wolności, wolę o niej nigdy nie słyszeć. Nie lękam się powiedzieć nawet w obec całej izby, że w śmierci hrabiego Cavoura widzę palec sprawiedliwości Boskiej. Może mi izba nie rozumie; ja weale nie myślę tryumfować, że mu taki koniec zgotowano; przeciwnie, ja go żałuję. Ubolewam, że hr. Cavour umarł, lecz weale z innych przyczyn, jak reszta szan. deputowanych. Monckton Milnes mówi na pochwałę hr. Cavoura, a następnie lord Palmerston oświadcza, że nie może przystać na wniosek Sir R. Peela, ale dla tej jedynie przyczyny, że się sprzeciwia zwyczajom angielskim. Potem mówi dalej: Nie mogę zamilczeć, że podzielam zdanie tych, którzy tu wyrazili żal swój z powodu śmierci tego znakomitego męża. Gdy mówię o tem, co hr. Cavour uczynił, nie trzeba sądzić, że najświetniejsze dzieła jego administracyi i te, które na siebie uwagę całego świata ścigały, to jest polityczne zjednoczenie Włoch uwieczniły pamięć jego w narodzie. Trzeba pamiętać, że jemu głównie zawdzięczają Włochy polepszenie konstytucyjnych, prawnych, socyalnych i w ogóle wszystkich wewnętrznych stosunków swoich, a dzieło to przeżyje go długo, i

stanie się dla potomności nieocenionem dobrodziejstwem. Historia, z którą przetrwa pamięć Cavoura, jest jedną z najosobliwszych a nawet mogą powiedzieć najromantyczniejszych, o jakiej wspominają roczniki świata. Powiadam, są wielkie wypadki w historii, a o mężu, z którego imieniem przejdzie do potomności taki szereg wypadków, nie można powiedzieć, że zgasł zawczasie dla swojej sławy, jakkolwiek śmierć jego nastąpiła zbyt wczesnie dla nadziei jego ziomeków.

Francya.

(Akt konferencyi syryjskiej.)

Paryż. 12. czerwca. Dzisiejszy *Monitor* donosi w buletynie względem uchwał konferencyi syryjskiej: „Połączeni w konferencyę zastępcy mocarstw ułożyli i podpisali przedwczoraj z ministrem spraw zagranicznych Sułtana konstytucyjny akt nowej administracyi Libanu, następnie protokół, w którym spisane są dyplomatyczne warunki tej konwencyi. Rozporządzeniem z 1845 podzielony na dwie kajmakamie, będzie Liban oddany znowu pod władzę jednego gubernatora, który musi być obrany z chrześciańskich poddanych Partji i należeć do obrządku większości. Godność muszyra czyli feldmarszałka będzie nadana temu gubernatorowi, który wprost będzie zależec od Partji, a przeto pod żadnym tytułem nie może być podrzędnym Baszy Bejrutu albo Baszy Damaszk, i owszem będzie postawiony z nimi na równi. Będzie rezydować w mieście Deir-el-Kamar, gdzie od roku 1845 siedziba tureckiej załogi. Porządek w górach będzie utrzymywany za pomocą milicyi, rekrutowanej w kraju, a wojska tureckie będą mogły tam wejść tylko na rekwizycyę gubernatora. Sprzecznie z tem, jak było zaprowadzono za dawniejszego rządu, będzie gubernator Libanu mianowany na trzy lata, i w przeciągu tego czasu tylko po indagacyi i na mocy umotywowanej rezolucyi może być odwołany. W trzech miesiącach, które poprzedzą upłynienie tego czasu, zgromadzą się zastępcy mocarstw i minister spraw zewnętrznych Sułtana znowu na konferencyę, ażeby rozważyć wypadki tego rozporządzenia i powziąć inne postanowienia, jeżeliby okoliczności tego wymagały. Na Libanie będą zaprowadzeni dwaj medlis czyli radey, jeden sądowy, a drugi administracyjny, w których będą reprezentowani zarówno bez różnicy religii wszystkie ludy, mieszkające w górach. Inne pomniejszych przepisy, ułożone w tym samym duchu, nadają im wzajemne gwarancye w dystryktach, i zostawiają przytem gubernatorowi zupełną wolność (latitude) właściwą władzy, którą wykonywać jest powołany.“

Depesza z Konstantynopola z 10. czerwca donosi według *Independance*, że 9. czerwca odbyła się u barona Prokesch trzecia i ostatnia konferencya. Ma być mianowany turecki jenerałny gubernator dla Syrii, nie krajowy katolicki gubernator dla Libanu, i mają być zaprowadzeni muschirowie dla każdego obrządku i dla każdego ludu. Wszystkich tych urzędników będzie mianować Porta, a turecka zbrojna siła będzie cesarskim dekretem uorganizowana. Komisarze europejscy będą czuwać nad tą organizacyą.

Włochy.

(Stan parlamentu. — Pogłoski za uznaniem królestwa Włoch.)

Sardynia. Ricasoli miał dnia 8. b. m. drugą konferencyę z Królem. Król jak pisał do gazety kolońskiej, życzyłby sobie ministerstwa złożonego z Ricasolego, Ratazzego i Fariniego, lecz dwaj pierwsi trudno, aby się porozumieli, a jednakowoż usunięcie Ratazzego pociągnęłoby bardzo ważne następstwa. Parlament, który poddawał się dobrowolnie dyktaturze Cavoura w przekonaniu, że to czyni ku szczęściu i zbawieniu Włoch, poczuje się obecnie panem swej woli, a wszystkie stronnictwa będą usiłowały zagarnąć władzę. Środek się powiększa, a jeśli z nim połączy się lewa strona utworzy potężny zastęp w parlamencie.

— W Turynie mówią, pisze *Gas. wied.*, że jeżeli Francya uznaniem królestwa Włoskiego nie wesprze gabinetu Ricasolego, Ratazzi będzie musiał utworzyć nowy, silniejszy. Umiarłowani jednak pisze *Gas. kolońska*, bardziej jak kiedyindziej liczą na to, że Cesarz Napoleon uzna ile Francyi samej zależy, od czasu śmierci Cavoura na zjednoczeniu włoskiego narodu, gdyż inaczej jego dynastia na odosobnienie skazana, mogłaby być narazoną na pewny upadek.

Turcya.

(Wypadki pod Niksiezom.)

Journal de Constantinople pisze: Omer Basza otrzymał polecenie za przybyciem do Mostaru i Bihitzy natychmiast surowo nakazać śledztwo, co mogło być powodem, że w wawozach Duga wyrznięto znowu 38 żołnierzy z wojska nieregularnego. Ponieważ pewność, że i w tym przypadku zachodziła zdrada, okazał rząd Omerowi Baszy zdziwienie swoje, jak mógł na pewną śmierć wyprawiać pięćdziesięciu ludzi z transportem żywności, wiedząc, że Montenegryni i powstańcy tyłu dopuszczają się bezprawia.

Oficerowie, którzy nie oglądając się na stan rzeczy, dali eskorcie rozkaz oddalić się, mają być dla przykładu surowo ukarani.

Te smutne doniesienia zrobiły głębokie wrażenie na armii Derwisza Baszy; żołnierze żądali, aby ich prowadzono do Niksiec. 4000 żołnierza przebyło wawóz; Derwisz Basza odmienił garnizon twierdzy; wszystkie przystępy do niej są obsadzone wojskiem tureckim, a Omer Basza jest oczekiwany niecierpliwie.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 15go czerwca. Posiedzenie sejmu krajowego. Ban baron Sokčević obrany został dziś jednogłośnie i śród lucznych okrzyków najwyższym kapitanem kraju. Pismo patriarchy Rajačića do sejmu, w którym protestuje patriarcha przeciw twierdzeniu nadzupana, jakoby ludność Pogranicza wojskowego była wyłącznie kroacka, odesłała izba do komitetu dla południowo-slawiańskiej akademii, przydzielając do niego kilku grecko-niennickich członków sejmu dla ułożenia stosownej odpowiedzi.

Paryż, 15. czerwca. Blanqui skazany został wczoraj na 4letnie więzienie.

Kassel, 15. czerwca. Książę zatwierdził obudwu prezydentów izby, Nebalthana i Zieglera.

Wiadomości handlowe.

Przeciętne ceny zboża i innych artykułów w drugiej połowie maja b. r. na targach w Przemyślu, Jarosławiu, Jaworowie, Mościskach, Sądowej wiszni i Radymnie.

	Miejsce targu					
	Przemyśl	Jarosław	Jaworów	Mościska	Sądowa Wisznia	Radymno
	zr./cen.	zr./cen.	zr./cen.	zr./cen.	zr./cen.	zr./cen.
	waluty austriackiej					
Mec pszenicy . . .	6 48	6 .	6 .	5 75	5 60	6 .
„ żyta . . .	4 38	4 .	4 30	4 50	4 30	4 50
„ jęczmienia . . .	3 51	3 .	3 20	3 50	3 10	3 .
„ owsa . . .	1 87	1 50	1 70	1 60	1 55	1 70
„ hreczki . . .	3 54	3 .	3 20	.	.	4 .
„ kukurudzy
„ kartofli . . .	1 76	1 25	1 50	1 80	.	.
Cetnar siana . . .	1 40	1 25	80	1 5	1 .	1 .
„ wełny	150
„ nasienia konicza	20
Sąg drzewa twardego . . .	9 .	9 .	7 50	8 50	9 50	8 .
„ „ miękkiego . . .	6 50	7 .	5 .	7 .	7 80	6 .
Funt mięsa wołowego . . .	16 .	16 .	15 .	15 .	20 .	16 .
Mas okowity . . .	80 .	84 .	84 .	60 .	54 .	.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 17. czerwca.

Hotel rosyjski: PP. Abancourt Ksawery, z Łowczy. — Hr. Mier Felix, z Radziechowa. — Hohendorf Kal., z Sztrumieniec.

Hotel europejski: Starzyński Boj., z Derewni.

Hotel angielski: Kutkowski Apol, z Hantowic.

Hotel Kubna: Podlewski Jan, z Sokala.

Pod koleją żelazną: Tetzlow Kaj., z Piwowczan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 17. czerwca.

PP. Hozowski Adam, do Weldziza. — Obertyński Alex., do Hatowic. — Jasiński Józef, do Zabłotowa. — Szeliński Kaz., do Wiednia. — Br. Mustalza Mik., do Czerniowiec. — Hr. Łaczyński Alex., do Stojanowa. — Abrahamowicz ózef, do Trójcy.

Spestrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. i 16. czerwca 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.15	+ 14.4	78.2	wschodni	sl. pochmurno
2 god. po poł.	327.09	+ 20.0	49.8	połn.-wsch.	„ „
10.god. wiecz.	327.35	+ 15.0	69.8	wschodni	„ pogoda
7. god. zrana	327.38	+ 13.7	71.8	wschodni	sl. pochmurno
2 god. po poł.	326.78	+ 19.6	46.7	południowy	„ „
10 god. wiecz.	326.10	+ 14.8	75.1	wschodni	„ pogoda

T E A T R.

Dzisiaj opera niemiecka: „Lukrecya Borgia.“

Jutro na scenie polskiej: „Wesele przy latarniach,“ operetka w 1 akcie, i „Piąty akt,“ dramat w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego.

Kurs lwowski.

Dnia 17. czerwca

	gotówka		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	6	45	6	52
Dukat cesarski	6	49	6	56
Półimperyal zł. rosyjski	11	18	11	28
Rubel srebrny rosyjski	2	15	2	18
Talar pruski	2	6	2	9
Polski kurant i pięcioczołówka	—	—	—	—
Galic. listy zastawne w. a. za 100 zł.	81	40	82	—
„ „ m. k. za 100 zł.	85	43	86	13
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	148	—	150	—
Galic. obligacje indemnizacyjne	67	50	68	15
5% Pożyczka narodowa	80	—	81	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

	Instytut				Za kupon wypada	
	kupuje	sprzedaje	zł.	c.	zł.	c.
Dnia 17. czerwca						
Dawne prócz kuponów 100 po w.	85	89	86	73	1	93 ² / ₃
Nowe „ „ 100 „ „	81	80	82	60	1	84 ² / ₃

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 17. czerwca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 80.70. Metaliki po 5% za 100 zł. 68 70; po 4¹/₂% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —. Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 787.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 179.60; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —. —. Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 137.—. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.55, dukaty ces. pełnej wagi —. —. korony —. —. półkorony —. —. Srebro 136.50.

KRONIKA.

(Szkody z ulewy.) W dniu 3. i 4. h. m. zrzędziły ulewy znaczną szkodę w zasiewach w okolicach Dobczyce, Targoszyny, Brozowej i Niedzowa, w obwodzie krakowskim. Przytem wezbrała rzeka Raba tak mocno, że obawiano się, by nie zaląła pobliskiego miasteczka Dobczyce, ale szczęściem opadły wkrótce wody, zrzędziwszy jednak dość znaczne szkody na gościńcach.

(Fundusze dla ubogich.) Co do zapisów dla ubogich rozstrzygnęło c. k. ministerium stanu w porozumieniu z ministerium wojny, ażeby na przyszłość wszelkie zapisy dla ubogich, jeśli testator nie załączy szczególnych warunków, i bez względu na to, czy podlegał jurysdykcji cywilnej czy wojskowej, wcielano do funduszu ubogich tego miejsca, z kąd był testator, pod czem jednakże rozumieć należy tylko istniejący w każdym miejscu pod zarządem władz politycznych fundusz do zaopatrzenia ubogich w ogóle.

(Towarzystwo nauk prawnych i statystycznych w Wiedniu) zaczęło się już konstytuować; zadaniem jego jest założyć centralne archiwum prawodawstwa, administracji i statystyki. To archiwum ma zbierać i porządkować według pewnego systemu wszystkie dzieła prawodawczej i administracyjnej czynności we wszystkich ogólnych i specjalnych stosunkach, tak w formie ustaw i rozporządzeń, jako też przepisów administracyjnych, a do tego wszystkiego dołączyć dokładną statystykę wszelkich objawów życia publicznego dla objaśnienia i ocenienia.

(Czasopisma Kastnera: „Przewodnik dla podróżnych na kolejach żelaznych i okrętach parowych w Austrii) wyszedł zeszyt czerwcowy i podaje ze znaną obszernością i dokładnością wszystkie przepisy jazdy na austriackich i

połączonych z niemi zagranicznych kolejach i szlakach żeglugi parowej, a oprócz tego zawiera dodatek o połączeniu wagonów pakownych. Szczególnie dogodnym jest na tę porę roku wykaz komunikacji ze wszystkimi zakładami kąpielowymi tak w kraju jak i za granicą, ułożony w taki sposób, że nie tylko z Wiednia, ale i z innych miast podane są godziny jazdy i ceny.

(Pożar) w Londynie zniszczył temi dniami jedną z największych sal koncertowych. Hala muzyczna w Surrey Gardens, zbudowana dopiero od kilku lat z wielkim kosztem i właśnie teraz na nowo ozdobiona, zgorzała do szczytu przez niedbałość kilku robotników. Książę Galitzin chciał wyprawić w niej jeszcze kilka koncertów, co naturalnie niepodobna już teraz; ale ogród, w którym znajdowała się ta hala, pozostanie mimo to otwartym dla rozrywki publiczności, i zaledwie przygasał ogień, zapraszał już właściciel ogrodu publiczność do siebie pozwalając jej przytem oglądać bezpłatnie pogorzalisko.

(Muzeum angielskie) w Londynie chcieli oświetlać gazem, ażeby publiczność mogła i wieczorami korzystać z biblioteki tamtejszej. Zamiar ten jednakże został zarzucony, ponieważ architekt i szef zakładów do gaszenia ognia oświadczyli, że gaz nawet przy największej ostrożności jest zawsze jeszcze zanadto niebezpiecznym żywiołem, i że przeto nie można narażać na niebezpieczeństwo takich nieocenionych skarbów.

(Wolnych mularzów) liczą teraz we Francji 350.000, którzy dzielą się na dwa zakony: „Wielki orient“ i „zakon szkocki“. Prezydentem wielkiego orientu jest książę Murat, a zakonu szkockiego pan Viennet, członek akademii francuskiej.